పోరు మీకు! పోనీండి దొరక్కపోతే... జీవితానికి పెళ్ళి ముఖ్యమేకాని పెళ్ళే జీవితం కాదు... ఈ మాత్రం దానికి మీరు మనసు పాడుచేసుకోకూడదు మేడమ్ క్షమించండి, చాలా ఎక్కువ మాట్లాడినందుకు" ఆవేశంగా అన్నాడు మూర్తి.

అంతసేపు మూర్తి మాటలని విస్ఫారిత నేత్రాలతో వింటున్న సుశీల కళ్ళ లోకి మెరుపు వచ్చింది. నల్లబడిన ఆమె మొహంలో నలుపు మాయమయింది. ముకుళించిన ఆమె మొహం వికసించింది. "థ్యాంక్స్ మూర్తిగారూ... ఎంత బాగా చెప్పారు... మెనీ థాంక్స్, యూ ఓ పెన్‌డ్ మై ఐస్.,. థాంక్స్ వన్స్ ఎగైన్..." తేలికపడ్డ మనసుతో టేబిల్ మీదవున్న ఫైలు ముందుకు లాక్కుంది సుశీల.

(వనిత దీపావళి కథల పోటీలలో బహుమతి కథ *)

పున్నామ నరకం

సాయంత్రం ఆఫీసునుంచి వస్తూ "జయా డైగ్నోస్టిక్ సెంటర్"కి వెళ్ళింది సరళ రిపోర్టుకోసం. ఏ ప్రెగ్నెన్సీ టెస్టులు అక్కర లేకుండానే తనకే అర్థం అవుతున్నా కాదంటే బాగుండు అన్న ఆశతో వెళ్ళింది. "రిపోర్టు పాజిటివ్, కంగ్రాచ్యులేషన్స్" అంది అక్కడ డాక్టరు సరళ తెచ్చిన రిపోర్టుచూసి, సరళ మొఖంలో సంతోషపు ఛాయలు లేకపోగా, కళ తప్పిన ఆమె మొహంచూసి "ప్రెగ్నెన్సీ వద్దనుకున్నారా... ప్రికాషన్స్ తీసుకోకపోయారా-" అంది డాక్టరు. "ఇది ఫస్ట్ టైమా-" అని మళ్ళీ అడిగింది.

"ఫస్ట్ టైమయితే అంత ప్రాబ్లమ్ ఏముంది-థర్డ్ టైమ్ డాక్టర్ .... ఏదో సేఫ్ పీరియడ్ అంటూ .. నాకు లూప్, మాత్రలు పడలేదు. ఇప్పటికే ఇద్దరమ్మాయిలున్నారు-" చిరాగ్గా అంది సరళ.

"ఓ కొడుకు కోసమా, వద్దనుకుంటే యూ కెన్ ప్రొసీడ్ ఫర్ ఎమ్. టి. పి...."అని ఉచిత సలహా ఇచ్చింది డాక్టరు. తల ఆడించి బ్యాగులోంచి డబ్బుతీసి టేబుల్‌మీద పెట్టి నీర్సంగా బయటికి నడిచింది.

* * *

"ఏమిటంత కొంప మునిగిందని ఇంత రాద్ధాంతం చేస్తున్నావు. ఎలాగో ఇంకోసారి ట్రై చెయ్యాలనుకున్నాం. అది కాస్త ముందయింది. అంతేగా—" ప్రభాకర్ చాలా తేలిగ్గా అన్నాడు. సాయంత్రం ప్రభాకర్ రాగానే విరుచుకుపడింది. సరళ. "చంటి దానికి ఇంకా ఏణ్ణర్థం అన్నా నిండలేదు. అప్పుడే మళ్ళీ. చెప్తున్నా వినకుండా సేఃపీరియడ్ అన్నారు. ఇప్పటికే ఇద్దరు చంటి పిల్లలు. ఇటు ఇల్లు, అటు ఆఫీసు చేసుకోలేక చస్తున్నాను-" అంటూ ఎగిరిపడింది.

"సరే అయిందేదో అయింది. ఈసారి అబ్బాయి పుట్టినా పుట్టకపోయినా ఆపరేషన్ చేయించుకుంటా...." ప్రభాకర్ రాజీధోరణి చూపాడు.

"వీల్లేదు-మూడోసారి ట్రై చెయ్యాలని మీరనుకున్నారేమోగాని నేనేం అనుకోలేదు. అబ్బాయికోసం మూడోసారి కనే ఓపిక నాకు రాదు. మగపిల్లాడు లేకపోతే మరేం కొంప మునగదు - వున్న ఇద్దరితోనే ఖర్చులకి తట్టుకోలేకపోతున్నాం - మనకింకో పిల్లని పోషించే స్తోమత వుందనుకుంటున్నారా....పోషించడానికి మీరు సిద్ధంగా వున్నా కనడానికి నేను సిద్ధంగా లేను" సరళ కోపంగా అంది. ప్రభాకర్ సరళ కోపాన్ని గ్రహించినట్లే....

"ఆ....ఇద్దరు పెరిగినవాళ్ళు మరొకరూ అలాగే పెరుగుతారు, ఈ ఒక్కసారికి అయిపోనిద్దూ....ఈసారెందుకో అబ్బాయి పుడ్తాడని నమ్మకం...." ప్రభాకర్ నమ్మకంగా అన్నాడు.

"అబ్బాయా అమ్మాయా అన్నదికాదు నా ప్రశ్న. ఇంకో పిల్లని ఎలా కంటాం మన సంపాదనకి....అది అర్థం చేసుకోరేం....కొడుకు కోసం మూడో చాన్సు తీసుకోడం నాకిష్టంలేదు....ఇటు పెద్దదాని కాన్వెంట్, రెండోదాని క్రెష్‌కి ఎంతవుతుంది. ఈ పెరుగుతున్న ధరల్లో ఇద్దరంకల్సి నాలుగువేలు తెచ్చుకుంటున్నా నెలాఖరికి ఎంత కటకటలాడుతున్నాం....అన్నీ చూస్తూ ఇంకోసారి పిల్లని కంటానంటారేమిటి-" సరళకి ప్రభాకర్ ధోరణిచూసి చిర్రెత్తి అరిచింది.

పెద్ద ఏదో ఇంటి బాధ్యత అంతా నీదేఅన్నట్టు మాట్లాడకు....పెద్ద ఉద్యోగం చేసి ఇల్లంతా నీవే నడుపుతున్నట్టు నాదేం లేదన్నట్టు మాట్లాడుతున్నావు ...ఏం ఎంతమంది మూడో పిల్లని కనటంలేదు....నాకు కొడుకు కావాలి...." ప్రభాకర్ సరళ కోపానికి కోపం తెచ్చుకుని తనూ అరిచాడు.

"ఆ....ఈసారి కొడుకు పుడ్తాడని గ్యారంటీ ఎవరిచ్చారో....ఇంతకీ కొడుకేం తవ్వి తలకెత్తుతాడని మనం మూడోఛాన్సు తీసుకోవాలట...." ఎత్తి పొడిచింది.

"తవ్వి తలెత్తకపోయినా....ఓ మగపిల్లవాడుండాలి. ఇంటిపేరు నిలబడాలన్నా, వంశం నిలబడడానికన్నా ఓ మగపిల్లాడుండద్దా.... మా అన్నయ్యకీ మగపిల్లలు లేరు. మనకీ లేకపోతే....మా వంశం ఈ తరంతో....

"ఆహా.... పెద్ద వంశం నిలబడాలి- మనం ఏం "నెహ్రూలు, "టాటాలు", "బిర్లా"లమా కాదు. మన వంశం నిలబడకపోతే దేశానికొచ్చిన నష్టం ఏం లేదు. టాటాలు, నెహ్రూలు వంశాలే నిలబడలేదు....ఏదో మగపిల్లాడువుండి తల్లి తండ్రుల్ని ఆదుకోడం అవన్నీ పాత కబుర్లు....అందరిదాకా ఎందుకు మీరుండి మీ అమ్మకి నాన్నకీ ఏం చెయ్యగల్గుతున్నారు? వూర్లోవున్న ఆ ముసలివాళ్ళకి ఓ వంద రూపా యలన్నా పంపగల్గుతున్నారా.... వాళ్ళ పాట్లేవో వాళ్ళు పడ్తున్నారు....ఎవరి సంసా రాలు వారికే బరువయ్యే రోజుల్లో మనల్ని ఏ కొడుకోపుట్టి ఆదుకుంటాడనుకోడం పెర్రి ఆశ....వాడు మనల్ని ఎప్పుడో ఉద్ధరించేమాట దేవుడెరుగు ముందు ఓ పాతి కేళ్ళు వాడిని మనం ఉద్ధరించాలి-కని, పెంచి, చదివించి, ఉద్యోగం, పెళ్ళి అన్నీ చేసాక అప్పుడు వాడి దయవుంటే చూస్తాడు....అపాటి దానికోసం మనం ఇంకోరిని కని పాతికేళ్ళు కష్టపడాలి అన్నది మర్చిపోయి మాట్లాడకండి....ఇన్ని మాటలనవ సరం - నేను అబార్షన్ చేయించుకుంటున్నాను అంతే. సరళ కోపంగా తెగేసి చెప్పింది.

"ఇంకేం చేసినా చెయ్యకపోయినా కనీసం తలకి కొరివన్నా పెట్టడానికి ఒక డుండాలి గదా....పుత్రులులేక పున్నామనరకం...." ప్రభాకర్ కోపంగా రెట్టించాడు.

"చాల్లెండి పాత చింతకాయ కబుర్లు చెప్పకండి. మనం చచ్చాక ఎవడో తల కొరివి పెడితే మనకేం నష్టం...." సరళ మొండిగా వాదించింది. ఆమెని వప్పించ లేని అసహాయతకి ప్రభాకర్ మొహం ఎర్రబడింది.

"చూడు, ఈ అబార్షన్‌కి నేను వప్పుకోను ... అది నాకిష్టం లేదు.... ఆ పాపం నా కొద్దు......... నేను వప్పుకోను.... అంతే...." ప్రభాకర్ మగ అహం చూపాడు.

"పాపం మీకేం కాదులెండి— చేయించుకుంటున్నానన్నది నేను గనక ఆ పాపం నాదేలెండి...."

"నాకిష్టం లేదన్నాను.... నా ఇష్టంతో పనిలేదంటే నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు చేసుకో" ప్రభాకర్ విసురుగా లేచిపోయాడు.

సరళ వాదించి, అరచి అలిసిపోయి ప్రభాకర్‌ని వప్పించలేని నిస్సహాయతతో ఏడుస్తూ పడుకుంది.

* * *

మరో రెండు మూడు రోజులు సరళ అనేక రకాలుగా బెదిరించింది. ఈసారి ఇంకో పిల్లని కనాలంటే ఉద్యోగం మానేస్తానని బెదిరించింది. దానికి లొంగి

రాకపోయేసరికి చెప్పకుండా వూర్లో వున్న పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయింది. తల్లి కూడా అల్లుడినే సపోర్టు చేస్తూ మాట్లాడింది. "ఏ పదిమంది వున్నారని అంతలా కొట్టుకు పోతున్నావే, ఓ మగపిల్లాడన్నా లేకపోతే ఎలా. అతనన్న దానిలో తప్పేం వుంది. మగపిల్లాడు కావాలని సరదా పడుతున్నాడు పాపం- ఏం నీకేగాని అతనికి లేదా సంసార బాధ్యత- ఈ ఒక్కసారి చూద్దామన్నాడు గదా...." అంటూ చివాట్లు పెట్టింది కూతురిని. ఆప్తమిత్రురాలు జానకి, ఆఫీసులో కొలీగ్స్ అందరూ "ఈ ఒక్కసారి చూడండి, దీని కోసం పంతాలు పట్టింపులతో కాపురం నరకంచేసుకోకండి" అని నచ్చ చెప్పారు.

వారం తిరిగాక సరళకి ఇంటికి రాకా తప్పలేదు! ఉద్యోగం చెయ్యకా తప్ప లేదు- కడుపు వుంచుకోకా తప్పలేదు.

* * *

గుడ్డిలో మెల్ల అన్నట్టు సరళకీసారి మగపిల్లాడు పుట్టాడు. వ్రతం చెడ్డా ఫలం దక్కిందన్నట్టు తృప్తిగా నిట్టూర్చింది. ఇద్దరాడ పిల్లల తరువాత పుట్టిన కొడుకుని చూసుకుని మురిసిపోయాడు ప్రభాకర్. "చూడు ఎంత ముద్దుగా వున్నాడో.... నయం, అబార్షన్‌కి వప్పుకున్నాను కాదు, ఇంత బంగారు బాబుని పోగొట్టుకునే వాళ్ళం" అన్నాడు మురిపెంగా ఎత్తుకుంటూ. సరళకి అంతరాంతరాల్లో ఏదో తృప్తిగానే అనిపించింది కొడుకుని చూసుకోగానే.

* * *

ఇరవై మూడేళ్ళు గడిచాయి. ఈ ఇరవై మూడేళ్ళు ఏ ఇరవై మూడు రోజులలా గడవలేదు సరళ, ప్రభాకర్లకి. చంటివాడు, ఎడపిల్ల, ఆఫీసు, ఇల్లు చాకిరి ఊపిరి తీసుకునే టైములేక సతమతమయి పిల్లలని పెంచడానికి అవస్థ ఓపక్క— ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఓపక్క, పెరుగుతున్న పిల్లలు, పెరిగిన ధరలు పెరగని రాబడి మధ్యరోజు లెలా నెట్టాలో వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే సరళకే నమ్మశక్యం కాదు- ఏభై ఏళ్ళకే సరళ తల ముగ్గు బుట్ట అయింది, ఏభై మూడేళ్ళకే ప్రభాకర్ ఆర్థిక ఇబ్బందులతో నడుం విరిగిన ముసలివాడిలా అయ్యాడు.

ముగ్గురు పిల్లల చదువులు తలకు మించిన భారం అయినా పిల్లలు ముగ్గురూ తెలివిగా చదువుకున్నారన్న తృప్తి మిగిలింది వాళ్ళకి. పెద్ద పిల్ల ఎమ్మేకాంగానే బ్యాంకి ఆఫీసరుతో పెళ్ళి చేశారు. కొంత ప్రావిడెంట్ ఫండులోంచి, కొంత లోను

తీసుకుని పెళ్ళి అయిందీ అనిపించడానికి పైపై ఎనిమిది వేలమంది. ఆ కూతురు పెళ్ళి అప్పు తీరేలోగా రెండో కూతురు ఎమ్. కాం. రెండో సంవత్సరంలోకి వచ్చి పెళ్ళికి సిద్ధంగా ఎదిగి కూర్చుంది. కొడుకు ఇంటర్ ఫస్టు క్లాసులో ప్యాసయ్యాడు. శక్తికి మించినదైనా కొడుకు ఎమ్‌సెట్ పరీక్ష రాస్తానంటే వద్దనలేకపోయారు, ఇంజనీరింగులో సీటు తెచ్చుకున్న కొడుకుని తాహతులేదని నిరాశ పుచ్చే శక్తిలేక ఇంజనీరింగులో చేర్చారు– "ఎంత క్లుప్తంగా చూసుకున్నా నెలకి ఏడెనిమిది వందలు పంపాలంటే ప్రతినెలా గండంలాగే అన్పించేది. కొడుకుని ఇంజనీరింగులో చేర్చి పుస్తకాలు బట్టలు అవి కొనిచ్చే సరికి పెళ్ళికి తీసుకున్న లోను తీరడం అటుంచి మరో ఆరువేలు అప్పు తేలింది. మరో రెండున్నర ఏళ్ళల్లో రిటైరవుతాడు. ఈలోగా రెండో కూతురి పెళ్ళి అవాలి- కొడుకు చదువు ఇంకో ఏణ్ణర్థం మిగులుతుంది. ఆ ఖర్చులు తల్చుకున్నప్పుడల్లా హార్ట్ అటాక్ వచ్చినట్టు గుండె బిగపట్టేది ప్రభాకర్‌కి. ఇద్దరూ సంపాదిస్తున్నా ఇల్లు గడవడానికే కష్టంగా వుంది. అవస్థలు భరించలేనపుడు, ఓపిక, సహనం నశించినపుడు, ఖర్చులు తట్టుకోలేనప్పుడల్లా సరళ మొగుడి మీద విరుచుకు పడేది మూడో బిడ్డని కన్నందుకు. "ని ఏడుపు ఇలా వుండబట్టే మన బతుకు ఇలా వుంది. ఇంకొక్క నాలుగేళ్ళు కష్టపడ్తే కొడుకు ఇంజనీరు అవుతాడు. అప్పుడింక వాడే చూసుకుంటాడు- చదువుకి చేసిన అప్పు వాడే తీర్చుకుంటాడు. కొడుకు సంపాదించాక అప్పుడు తెలుస్తుంది కొడుకు విలువ.... ఏదో ఓ నాలుగేళ్ళు కళ్ళు మూసుకుంటే...." కళ్ళు మూసుకుని కలలు కనేవాడు ప్రభాకర్. "ఆ.... ఉద్యోగం చేసి మనకేం తవ్వి తలకెత్తడు. పెళ్ళి చేసుకుని వాడి సంసారం వాడు చూసుకుంటాడు.... మనం, మన అప్పులు ఇలాగే వుంటాం" సరళ వ్యంగ్యంగా ఎత్తి పొడిచేది. ప్రభాకర్ ఉడుక్కుని సరళని మింగేసేట్టు చూసేవాడు.

ఎవరికలలు, వ్యధలతో సంబంధం లేకుండా కాలం ముందుకు సాగిపోయింది. ప్రభాకర్ రిటైరయ్యాడు. రెండో కూతురు పెళ్ళికాలేదు కాని బాంకి క్లర్క్ పరీక్ష ప్యాసయి బ్యాంకులో ఉద్యోగం చేస్తోంది. కూతురు సంపాదన భార్య సంపాదనకి తోడయి రిటైరయిన ప్రభాకర్‌కి కొండంతా అసరా అయింది. అప్పులు తీరగా మిగిలిన ప్రావిడెంటు ఫండు పట్టుమని పాతికవేలన్నా మిగలలేదు- కొడుకు ఇంజనీరయ్యే సరికి అది పదివేలకి దిగింది. ఇదిగో ఇంక కొడుకు ఇంజనీరయ్యాడు వేలు గడించడమే తరువాయి అనుకునే తరుణంలో కొడుకు ఇంకో బాంబు పేల్చాడు. ఫైనల్ ఇయర్ పరీక్షలుకాక ముందే అమెరికా వెళ్ళడానికి టోఫిల్ వగైరా పరీక్షలు రాసి, ప్యాసయి, సీటు తెచ్చుకున్నానని, ఎయిడ్ కూడా ఇస్తారని టిక్కెట్టుకొనుక్కుని పెడితే చాలని.... ఎలాగైనా ఏభై వేలు ఇస్తే అక్కడ రెండేళ్ల చదివితే డాలర్లలో సంపాదించితే అప్పులన్నీ ఏడాదిలో తీర్చేయచ్చని.... ఇండియాలో

ఎన్నేళ్లు ఉద్యోగం చేస్తే మటుకు లక్షరూపాయలు కూడ బెట్టగలం.... ఓ రెండేళ్లు మీరు కళ్లు మూసుకుంటే వేలకి వేలు సంపాదిస్తా. మన అప్పు కరిగిపోయి మీరు ఓ ఇల్లు కట్టుకుని కాలుమీద కాలేసుకు కూర్చోవచ్చని ఇలాంటి అవకాశం తపస్సు చేసినా మళ్ళీరాదని ఆకాశంలో హర్మ్యాలు కట్టి చూపించాడు కొడుకు. కొడుకు చూపించిన అందమైన భవిష్యత్తు మీద ప్రలోభం ఓ పక్క, కొడుకు భవిషత్తుని నాశనం చేయడానికి మనసు వప్పక.... ఇన్నాళ్ళు పడిన ఇబ్బందులు మరో రెండేళ్ళు పడితే సరిపోతుంది... కూతురి పెళ్ళి కొంత వాయిదా వేయచ్చని సమాధానపడి సరళ వాదిస్తున్నా వినకుండా ప్రావిడెంట్ ఫ్రండులో మిగిలిన డబ్బు, సరళ మెడలో గొలుసు అమ్మి కొడుక్కి అమెరికా టిక్కట్టు కొనిచ్చి పంపాడు.

*　　　*　　　*

కొడుకు ఎమ్మెస్ చేసిన రెండు సంవత్సరాలు ప్రతిరోజూ లెక్క పెట్టుకుంటూ గడిపాడు ప్రభాకర్- కొడుకు ఎమ్మెస్ అయి ఉద్యోగంలో చేరానని రాసిన రోజున ప్రభాకర్ ఆనందానికి అవధులు లేవు- ఇంకా డాలర్లు రూపాయల్లోకి మార్చుకోడమే తరువాయి అనుకున్న తరుణంలో కొడుకు మెడలో దండలతో ఫోటోలు పంపించాడు. తన స్నేహితుడి చెల్లెలు గుజరాతి అమ్మాయిని పెళ్ళాడానని....ఆ అమ్మాయి స్కూలులో టీచరని....ముందుగా చెప్పినా మీరెవరూ రాలేని పరిస్థితి గనక రిజిష్టరు పెళ్ళి చేసుకున్నానని ఫోటోలు పంపాడు. “నాకు తెలుసు ఇలా జరుగుతుందని- వాడుత్త సెల్ఫిష్ ఫెలో చిన్నప్పటినించి. మన ఇబ్బందులు, మన అప్పులు అన్నీ తెలిసి కొంప మునిగినట్లు ఇప్పుడే పెళ్ళి చేసుకోవాలన్న తొందరేం వచ్చింది- చూస్తూండండి.... వాడు మనకి పైసా పంపడు.... మన తిప్పలు మనం పడాల్సిందే.... ఏదో కొడుకు పుట్టి ఉద్ధరిస్తాడని ఆశ పెట్టుకున్న మనదీ తప్పు ....వాడిదీ కాదు.... ఈ కాలం పిల్లలు తెలివైన వాళ్ళండి.... వాళ్ళవసరాలు వాళ్ళు తీర్చుకుంటారు, తెలివిగా.... ఏ నాటికీ కాస్త ఆడపిల్లే నయం.... తల్లి తండ్రి అన్న అభిమానం అన్నా వుంటుంది.... మగపిల్లలు మీసాలొచ్చే వరకే మనపిల్లలు....హూ.... ఇంకా వెర్రిమొర్రి కలలు కనడం మాని భూమ్మీదకి రండి....” భర్త స్థితికి జాలి కల్గినా మెత్తగా చివాట్లు పెట్టకుండా వుండలేక పోయింది సరళ.... ప్రభాకర్ సరళని ఏమనగలిగే స్థితిలో లేక తలదించుకున్నాడు. దీనంగా వున్న అతని మొహం చూసి సరళే కొడుకుకి గట్టిగా ఉత్తరం రాసింది- చదువుకి అమెరికా వెళ్ళడానికి అయిన డబ్బు వెంటనే పంపాలని, అప్పులు తీర్చవల్సిన బాధ్యత కొడుకుదే అని నిర్మొహమాటంగా రాసింది.

ఓ రెండు నెలల తరువాత కొడుకు సావకాశంగా రాసాడో ఉత్తరం చిన్న ఫ్లాట్ కొన్నాం, ఈ దేశంలో కారు లేకపోతే గడవదు, కారు కొన్నాం....కొత్త

సంసారానికి కావల్సిన సామాను కొనుక్కున్నాం.... ఈ అప్పులన్నీ నా జీతంలో తీర్చాలి– నా భార్య జీతం ఇల్లు గడవడానికే సరిపోతుంది. మీరు ఓ మూడు నాలు గేళ్లు ఆగాల్సి వుంటుంది నా అప్పులు తీర్చాలంటే.... అంటూ రాసి పడేశాడు.

ఇంక ఆగే ఓపిక నాకు లేదు, ఇంకా ఎదురుచూసే ఓర్మి సహనం లేదన్నట్టు ప్రభాకర్రావు గుండె ఓనాడు నిద్రలో ఆగిపోయింది.

అందరికీ కబుర్లు వెళ్ళాయి. కొడుక్కి ఫోను చేశారు. కొడుకు దుఃఖం వ్యక్తం చేసి– "ఇప్పుడింత హఠాత్తుగా నేను డబ్బు అది సమకూర్చుకుని టిక్కట్టు అది కొని వచ్చేసరికి వారం రోజులు పట్టచ్చు- అంచేత నా కోసం ఎదురు చూడ కుండా అంతా కానిచ్చేయండి తరువాత వస్తాను" అనే సలహా ఇచ్చాడు.

అంత దుఃఖంలోను సరళకి, నవ్వు, జాలి కల్గాయి ప్రభాకర్ శవం చూస్తే! కనీసం తలకొరివి పెట్టడానికన్నా కొడుకుండాలి అని ఆశపడి కొడుకుని కన్న భర్త ఆ కనీస ఆశ కూడా నెరవేరనందుకు జాలిపడింది. మిగతా బంధువులు వచ్చారు. పెద్దల్లుడు మామగారికి తల కొరివి పెట్టాడు– కనీసం కర్మచేసే వేళకన్నా కొడుకు వస్తాడని ఎదురు చూసిన సరళకి నిరాశే మిగిలింది. పదిహేనో రోజుకి కొడుకు దగ్గరనించి ఉత్తరం మాత్రం వచ్చింది. "కొత్తగా ఉద్యోగంలో చేరడం, ఇల్లు, కారు అది అన్నీ కొనడం వల్ల చేతిలో డబ్బులేక, ఐతపడక రాలేకపోయాను. అంతా అయిపోయాక నేను వచ్చి చేయగల్గింది మాత్రం ఏం వుంది. ఇంక నీవు ఆ పల్లెలో పెంకుటిల్లు అమ్మేసి ఆ డబ్బుతో చిన్నక్క పెళ్ళి చేసేసి ఇక్కడికి వచ్చేయి. ఎలాగో రిటైరయి పోయావు ఒక్కత్తివి వుండద్దు మా దగ్గరకి వచ్చేయి, నీకేం ప్రాబ్లమ్ వుండదు ఇక్కడ.... ఇల్లు అమ్మి, పెళ్ళికి అంతా ఖర్చు పెట్టేయ కుండా నీ టిక్కట్టుకి సరిపడ దాచవలసింది" అని ఆఖర్న చేర్చాడు. ఓదార్పుగా, ఉదారంగా కొడుకు రాసిన ఉత్తరం చూసి అదోలా నవ్వింది సరళ- తల్లి నవ్వు చూసి కూతురు ఆ ఉత్తరం తల్లి చేతిల్లోంచి లాక్కుని చదివింది.

"భేష్- జీతం బత్తెం లేని పనిమనిషి వాడికి దొరికి వాడి ప్రాబ్లమ్ సాల్వ్ అయిపోతుంది- వెళ్ళమ్మా అమెరికా వెళ్లు. పాపం కొడుక్కి ఇన్నాళ్ళకి దయ గల్గింది.... హూ.... పాపం వాడికి ఇంకా ఓ చిన్నక్క పెళ్ళికి వుందన్నది గుర్తున్నందుకు సంతోషించాను. పిత్రార్జితంలో వాటా అడక్కుండా చాలా ఉదారంగా ఇల్లు అమ్మి పెళ్ళి చెయ్యమన్నాడు!.... ఆ కూలిపోయే పెంకుటిల్లు అమ్మి పెళ్ళిచేసి దాన్లోనే టిక్కట్టు డబ్బు మిగుల్చుకోమని రాసిన నీ కొడుకు తెలివి తేటలకి ఎన్ని డాక్టరేట్లు ఇస్తే సరిపోతుంది.... వెళ్ళమ్మా వెళ్ళు.... నిన్ను ఉద్ధరిస్తాడు." వ్యంగ్యంగా, హేళనగా మనసులో కసి అంతా వెళ్ళగక్కింది. ముప్పై ఏళ్ళ కూతురు....

కూతురికి పెళ్ళి చెయ్యకుండా, ఉద్యోగం చేయిస్తూ, కొడుకోసం పెళ్ళి వాయిదా వేస్తూ ఆ డబ్బు ఖర్చుపెట్టిన తల్లిదండ్రుల్ని మనసులో క్షమించలేక పోయినా ఇన్నాళ్ళగా బయట పెట్టలేకపోయినా కసి అంతా వెళ్ళగక్కింది.

"హుం.... మీ లాంటి చదువుకున్న వాళ్ళే కొడుకు అనుకుంటూ మగపిల్ల వాడి కోసం కొట్టుకుపోతూ, ఆడపిల్లలు పుడితే ఏడుస్తూ, వాళ్ళని నిర్లక్ష్యం చేసి కొడుకులని నెత్తికెక్కించుకునే మీ లాంటి తల్లి తండ్రులకి నాలాంటి ఆడపిల్లల ఉసురు శాపంగా మారుతుందమ్మా- చచ్చాక మిమ్మల్ని భవసాగరం దాటించి స్వర్గ ద్వారాలు తెరుస్తారో లేదో ఎవరికీ తెలియదు కాని, బతికుండగా మీకు నరకం చూపించిన కొడుకులే మీకు తగిన వాళ్ళు!.... ఈ శాస్తి మీకు సరి అయిందే...." హేళనగా అని విసురుగా వెళ్ళిపోయింది కూతురు.

కూతురన్న ఏ మాటకీ తప్పు పట్టలేని ఆ తల్లి తన దగ్గిర ఆ మాటలకి జవాబు లేదన్నట్టు తలదించుకుంది.

(వనిత)

★

జననీ జన్మభూమీ....

ఆ ఇంట్లో అరగంట నించీ కూతురి పెళ్ళి విషయమై పెద్ద గొడవ జరుగుతూంది. అంత గొడవకీ కారణమైన వాసంతి తను చెప్పదలచింది కుండ బద్దలు కొట్టినట్టు మరోసారి చెప్పేసి తన పని అయిపోయినట్టు లోపలి కెళ్ళిపోయింది. శంకర్రావు, కమల మొహాలు చూసుకున్నారు. కూతురు నిర్లక్ష్యధోరణికి వాళ్ళ మొహాలు మరింత ఎర్రబడ్డాయి. "దాన్ని ముద్దు చేసి నెత్తి నెక్కించుకున్నారు. అదీ ఇలా మాట్లాడుతుందంటే మీ రిచ్చిన అలుసే కారణం." కమలమ్మ తప్పంతా భర్తదే అన్నట్లంది.

"నాన్సెన్స్! ముద్దుచేస్తే పొగరుగా జవాబివ్వమనా అర్థం? ఆడపిల్లకి అణకువ నేర్పడం తల్లి వంతు.... మొక్కను వంచకుండా వదిలేయడం నీ తప్పు." శంకర్రావు భార్యని నిందించాడు